

Työeläkelaitoksille

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON MAKSUJA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET KOOTTU YHTEEN LAKIIN

Tammikuun 1 päivänä 1993 tuli voimaan laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (3.8.1992/734). Laki on osana uudistusta, jolla muutettiin kuntien käyttökustannusten valtionosuus laskennallisten perusteiden mukaisesti määräytyväksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmässä, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmässä ja kuntien yleisessä valtionosuusjärjestelmässä.

Kunnalle suoritettavia sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on koottu erityislaeista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ään. Pykälän mukaan kunta voi periä henkilöltä, jolle kunta on järjestänyt laitoshoittoa tai -huoltoa, hänelle tulevat eläkkeet, elinkorot, elatusavut, avustukset tai muut jatkuvat taikka kertakaikkiset tulot, korvaukset tai saamiset siltä ajalta, jonka laitoshoidon tai perhehoito kestää.

Jos kunta on ilmoittanut tulon, korvauksen tai saamisen suorittajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksupäivää, että tuloa, korvausta tai saamista ei saa suorittaa henkilölle itselleen, voi suoritus tapahtua laillisin vaikutuksin vain kunnalle.

Eläkkeen maksamista muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen käsitellään yleiskirjeessä A 33/88.

Seuraavassa luetellaan ne kuntasektorin säännökset, jotka on koottu yhteen lakiin. Järjestely ei tuonut muuta asiallista muutosta aiempaan kuin että edellä sanotulla tavalla voidaan nyt menettellä myös kun on kysymys terveydenhuollosta laitoshoitona. Sosiaalihuoltolain vastaava säännös salli menettelyn vain sosiaalihuollon osalta.

LA/Rolf Storsjö

4.1.1993

Sosiaalihuoltolaki (710/82)

Sosiaalipalveluista perittäviä maksuja koskeva sosiaalihuoltolain 28 § muutettiin siten, että siinä ainoastaan viitataan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin. Lisäksi eläkkeiden ja eräiden muiden tulojen perimistä sosiaalilautakunnalle koskeva 29 § sekä henkilölle sosiaalihuoltoa koskevissa asioissa annettavan asiakirjan maksuttomuutta koskeva 59 § kumottiin ja vastaavat säännökset sisällytettiin uuteen lakiin.

Lastensuojelulaki (683/83)

Lastensuojelulain 46 §:n 1 mom. muutettiin viittaussäännökseksi. Lisäksi 2 ja 3 mom. kumottiin.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/77)

Lain 43 § muutettiin viittaussäännökseksi. Maksujen perimistä ulosottotoimin koskeva 84 § kumottiin maksusäännösten uudistamisen takia tarpeettomana.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/87)

Lain 14 § muutettiin viittaussäännökseksi.

Kansanterveyslaki (66/72)

Lain 21 § muutettiin viittaussäännökseksi. Lisäksi 21 a ja 21 b § kumottiin ja vastaavat säännökset sisällytettiin uuteen lakiin.

Laki kansanterveyslain voimaanpanosta (67/72)

Lain 3 § kumottiin. Pykälä sisälsi poikkeuksia edellä mainitusta kansanterveyslain 21 §:stä.

Erikoissairaanhoidtolaki (1062/89)

Lain 37 § muutettiin viittaussäännökseksi. Lisäksi 38-41 § kumottiin ja vastaavat säännökset otettiin uuteen lakiin. Laki Helsingin yliopistolaisesta keskussairaalaista (1064/89)

Lain 9 § muutettiin siten, että se viittaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin.

LA/Rolf Storsjö

4.1.1993

Tartuntatautilaki (583/86)

Lain 26 § muutettiin viittaussäännökseksi.

Muita muutoksia

Sosiaalihuoltolain 2 § on muutettu siten, että viittaus "ellei lailla ole toisin säädetty" muutettiin muotoon "jollei lailla toisin säädetä". Tämän teknisen muutoksen johdosta lakia voidaan soveltaa myös uuteen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin.

Sosiaalihuoltolain 38 §:ssä on säädetty sosiaalilautakunnan mahdollisuudesta periä ennakkona maksettu toimeentulotuki eläkkeistä ym tuloista, jota vastaan toimeentulotuki on myönnetty. Uudistuksessa sosiaalilautakunnan pakollisuus sosiaalihuollon osalta poistettiin. Lautakunnan tehtäviä voi 6 §:n mukaan hoitaa muukin kunnan määräämä monijäseninen toimielin. Kysymykseen voi tulla esimerkiksi kunnanhallitus, lautakunta, johtokunta tai toimikunta. Lain 38 § on muutettu tätä muutosta vastaavaksi.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivisto

LIITTEET

Osa HE:stä 216/91
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista
annetun lain 14 §

Hallituksen esitys Eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lainsäädännön uudistamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä ehdotetaan uudistettavaksi samanaikaisesti opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän sekä kuntien yleisen valtionosuusjärjestelmän kanssa. Uudistuksella muutettaisiin kuntien käyttökustannusten valtionosuus laskennallisten perusteiden mukaisesti määräytyväksi kaikissa mainituissa valtionosuusjärjestelmissä. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmä uudistuisi perusteellisesti. Uudistuksen yhteydessä ehdotetaan myös laajennettavaksi kuntien toimintavapautta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä.

Esitys sisältää ehdotukset uusiksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista sekä ehdotukset muutoksiksi niihin sosiaali- ja terveydenhuollon lakeihin, joiden mukaiseen toimintaan ehdotettuja uusia lakeja sovellettaisiin. Palvelujen järjestämistä koskevia velvoitteita tällä esityksellä ei kuitenkaan muutettaisi.

Esitykseen sisältyvän sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen mukaan käyttökustannusten valtionosuus suoritettaisiin yksinomaan kunnille. Kuntakohtainen valtionosuus määräytyisi laskennallisesti pääasiassa kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden perusteella. Valtioneuvoston hyväksymässä sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa määriteltäisiin valtionosuuden määrä koko maassa sekä kuntakohtaisen valtionosuuden laskennan perusteena olevat valtionosuuden määrät asukasta kohden. Valtakunnallisessa suunnitelmassa esitettäisiin myös arvio kuntien järjestämän sosiaalihuollon ja terveydenhuollon käyttökustannusten yhteismäärästä.

Kunnalle suoritettava valtionosuus laskettaisiin asukasta kohden määräytyvistä valtionosuuksista ottamalla huomioon kunnan ikäryhmittäinen asukasmäärä ja kantokykyluokka sekä lisäksi kunnan työttömyysaste, asukkaiden sairastavuus, pinta-ala ja asukastiheys. Kunnalle suoritettava valtionosuus olisi lopullinen eikä sen käyttö olisi sidottu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen nykyiseen tapaan.

Valtioneuvosto hyväksyisi edelleenkin sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman. Valtakunnallisen suunnitelman merkitys olisi kuitenkin olennaisesti toinen kuin nykyisin. Suunnitelman keskeisenä sisältönä olisi sosiaali- ja terveyspolitiikan valtakunnallisen linjan osoittaminen. Kuntien ja kuntainliittojen toimintaan kohdistuvasta sitovasta ohjauksesta luovuttaisiin pääosin.

Kuntien ja kuntainliittojen investointeja suunniteltaisiin ja niihin suoritettava valtionosuus määräytyisi esityksen mukaan jatkossakin pääpiirteissään samoin kuin nykyisin.

Esityksen mukaisen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin ehdotetaan otettavaksi kaikki voimassa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain piirissä olevat toiminnot entisessä laajuudessaan. Tällaisia toimintoja olisivat sosiaali- ja terveydenhuollon ohella myös eräät ympäristöterveydenhuoltoon ja ympäristönsuojelun hallintoon kuuluvat tehtävät. Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun osalta valtakunnallista suunnittelujärjestelmää ehdotetaan tässä yhteydessä kevennettäväksi siten, että niistä ei olisi enää tavoitteita ja ohjeita valtakunnallisessa suunnitelmassa.

Esityksen mukainen uudistus ei aiheuttaisi muutoksia valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon. Esityksessä ehdotetaan nimen-

omaisesti säädettäväksi, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjakko koko maan tasolla aiheutuneista sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista säilytettäisiin sellaisena kuin se on lain voimaan tullessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntien hallinnon järjestäminen tulisi aikaisempaa enemmän niiden itse ratkaistavaksi. Lisäksi

kuntien päätösvalta lisääntyisi muun muassa palveluista perittävien maksujen, henkilökunnan kelpoisuusehtojen ja virkarakenteen määrittämisessä.

Uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta koskevan lainsäädännön sekä kuntien valtionosuuslain kanssa vuoden 1993 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	5	1.13. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta	48
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	5	1.14. Kansanterveyslaki	48
1.1. Tavoitteet	5	1.15. Laki kansanterveyslain voimaannpanosta	50
1.1.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän kehitys	5	1.16. Erikoissairaanhoidolaki	50
1.1.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehitys	6	1.17. Laki erikoissairaanhoidollain voimaannpanosta	51
1.1.3. Suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän ongelmat ja tavoitteet	8	1.18. Laki Helsingin yliopistollisesta keskussairaalaista	51
1.1.4. Kuntien toimintavapauden lisääminen	10	1.19. Mielenterveyslaki	51
1.2. Keinot	10	1.20. Laki aluesairaaloitten ja sairausmajojen lakkauttamisesta	51
1.2.1. Suunnittelujärjestelmä	10	1.21. Laki reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta	51
1.2.2. Valtionosuus	12	1.22. Laki kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta	52
1.2.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen	13	1.23. Terveydenhoitolaki	52
2. Nykyinen tilanne	14	1.24. Tartuntatautilaki	52
2.1. Suunnittelu- ja valtionosuuslainsäädäntö	14	1.25. Kemikaalilaki	52
2.2. Toiminnan järjestämistä koskeva lainsäädäntö	16	1.26. Elintarvikelaki	53
3. Asian valmistelu	16	1.27. Maidontarkastuslaki	53
4. Esityksen organisatoriset vaikutukset	17	1.28. Lihantarkastuslaki	53
4.1. Ministeriöt	17	1.29. Eläinlääkintähuoltolaki	54
4.2. Läänihallitukset	18	1.30. Tuoteturvallisuuslaki	55
4.3. Kunnallishallinto	18	1.31. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta	55
5. Esityksen taloudelliset vaikutukset	18	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	56
5.1. Koko julkinen talous	18	3. Voimaantulo	56
5.2. Valtiontaloudelliset vaikutukset	18	LAKITEKSTIT	57
5.3. Kunnallistaloudelliset vaikutukset	19	1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta	57
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	20	2. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista	65
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	20	3. Laki sairausvakuutuslain 11 a §:n muuttamisesta	69
1. Lakiehdotusten perustelut	20	4. Laki sosiaalihuoltollain muuttamisesta	69
1.1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta	20	5. Laki lastensuojelulain 5 ja 46 §:n muuttamisesta	72
1.2. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista	36	6. Laki lasten päivähoitosta annetun lain muuttamisesta	73
1.3. Sairausvakuutuslaki	42	7. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta	73
1.4. Sosiaalihuoltolaki	43	8. Laki päihdehuoltollain 4 ja 12 §:n muuttamisesta	74
1.5. Lastensuojelulaki	45	9. Laki raittiustyölain muuttamisesta	75
1.6. Laki lasten päivähoitosta	45	10. Laki lasten kotihoidon tuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	75
1.7. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta	46		
1.8. Päihdehuoltolaki	46		
1.9. Raittiustyölaki	47		
1.10. Laki lasten kotihoidon tuesta	47		
1.11. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista	47		
1.12. Sotilasavustuslaki	48		

	Sivu		Sivu
11. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain muuttamisesta	76	LIITE	88
12. Laki sotilasavustuslain 13 §:n muuttamisesta	77	Rinnakkaistekstit	88
13. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain 28 §:n muuttamisesta	77	3. Laki sairausvakuutuslain 11 a §:n muuttamisesta	88
14. Laki kansanterveyslain muuttamisesta	78	4. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta	89
15. Laki kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta	80	5. Laki lastensuojelulain 5 ja 46 §:n muuttamisesta	97
16. Laki erikoissairaanhoidolain muuttamisesta	80	6. Laki lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta	98
17. Laki erikoissairaanhoidolain voimaannpanosta annetun lain 23 §:n muuttamisesta	81	7. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta	99
18. Laki Helsingin yliopistollisesta keskussairaalaan annetun lain muuttamisesta	81	8. Laki päihdehuoltolain 4 ja 12 §:n muuttamisesta	102
19. Laki mielenterveyslain 3 §:n muuttamisesta	82	9. Laki raittiustyölain muuttamisesta	104
20. Laki aluesairaaloitten ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	82	10. Laki lasten kotihoidon tuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	105
21. Laki reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain kumoamisesta	83	11. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain muuttamisesta	106
22. Laki kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain kumoamisesta	83	12. Laki sotilasavustuslain 13 §:n muuttamisesta	108
23. Laki terveydenhoitolain muuttamisesta	83	13. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain 28 §:n muuttamisesta	108
24. Laki tartuntatautilain muuttamisesta	84	14. Laki kansanterveyslain muuttamisesta	109
25. Laki kemikaalilain 61 §:n muuttamisesta	84	15. Laki kansanterveyslain voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta	116
26. Laki elintarvikelain 8 §:n muuttamisesta	85	16. Laki erikoissairaanhoidolain muuttamisesta	117
27. Laki maidontarkastuslain 4 a §:n muuttamisesta	85	17. Laki erikoissairaanhoidolain voimaannpanosta annetun lain 23 §:n muuttamisesta	125
28. Laki lihantarkastuslain 5 a §:n muuttamisesta	85	18. Laki Helsingin yliopistollisesta keskussairaalaan annetun lain muuttamisesta	126
29. Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta	86	19. Laki mielenterveyslain 3 §:n muuttamisesta	128
30. Laki tuoteturvallisuuslain 21 §:n muuttamisesta	86	20. Laki aluesairaaloitten ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	129
31. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta	87	23. Laki terveydenhoitolain muuttamisesta	129
		24. Laki tartuntatautilain muuttamisesta	130
		25. Laki kemikaalilain 61 §:n muuttamisesta	131
		26. Laki elintarvikelain 8 §:n muuttamisesta	132
		27. Laki maidontarkastuslain 4 a §:n muuttamisesta	133
		28. Laki lihantarkastuslain 5 a §:n muuttamisesta	133
		29. Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta	134
		30. Laki tuoteturvallisuuslain 21 §:n muuttamisesta	135
		31. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta	136

1.4. Sosiaalihuoltolaki

2 §. Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

5 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen 4 §:ään, jossa on tarkoitus säätää toiminnan järjestämistävoista.

Pykälän 3 momentissa todetaan nykyisin, että sosiaalihuollon kuntainliittoon ja kuntainliiton jäsenkuntien asukkaisiin sovelletaan, mitä laissa on säädetty kunnasta. Lainkohdasta ehdotetaan poistettavaksi 6 §:ään ehdotettujen muutosten takia tarpeettomaksi käyneet säännökset kuntainliiton liittohallituksesta, sen jaostoista ja kuntainliiton viranhaltijoista.

6, 7, 7 a ja 9 §. Pykälissä säädetään sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä huolehtiminen sosiaalilautakunnalle sekä lautakunnan tehtävistä, jaostoista ja johtosäännöstä. Ehdotuksen mukaan pakollisesta lautakunnasta luovuttaisiin. Sosiaalihuoltoon kuuluvien tehtävien hoito tulisi 6 §:n 1 momentin mukaan kuitenkin antaa kunnan määräämälle monijäseniselle toimielimelle. Toimielin olisi kunnallislain perusteella luottamushenkilöelin. Kysymykseen voisi tulla kunnanhallitus, lautakunta, johtokunta tai toimikunta.

Toimielimen tehtävänä olisi ehdotetun 6 §:n 2 momentin perusteella nykyisen käytännön mukaisesti myös edustaa kuntaa, valvoa kunnan oikeutta ja käyttää puhevaltaa sosiaalihuollon yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa. Lisäksi toimielin tekisi kunnan puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet mainituissa asioissa.

Mahdollisuus antaa toimielimen tehtäviä sen jaostolle ehdotetaan säädettäväksi 6 §:n 3 momentissa saman laajuisena kuin sosiaalilautakunnan osalta nykyisin on mahdollista. Delegoimamahdollisuus on siten laajempi kuin mitä kunnallislain 71 a § mahdollistaa.

Silloin kun kunnan koko sosiaalihuolto olisi annettu kuntainliiton hoidettavaksi, asettaisi edellä tarkoitettujen toimielimen 7 §:n mukaan kuntainliitto eikä kunnassa olisi tällöin erillistä toimielintä. Menettely vastaa asiallisesti nykyistä käytäntöä.

Lain 7 a ja 9 §:ssä olevat säännökset sosiaa-

lilautakunnan jaostoista ja jaostojen jäsenistä sekä johtosäännöstä ehdotetaan kumottaviksi. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tehtävien jakaminen jaostoille ja johtosäännön laatiminen määräytyisivät ehdotuksen mukaan kunnallislain perusteella.

8, 15, 16, 17, 34, 38, 40, 43 ja 54 §. Pykälissä on nykyisin säännöksiä sosiaalilautakunnan tehtävistä. Koska sosiaalilautakuntaa koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi ja sosiaalihuollon järjestäminen kuuluisi jatkossa kunnan määräämälle monijäseniselle toimielimelle, ehdotetaan pykälisiin tehtäväksi tätä koskevat tekniset muutokset.

10 §. Nykyisin pykälän 1 momentin mukaan kunnassa on oltava sosiaalijohtaja tai sosiaalis sihteeri sekä tarpeellinen määrä muita sosiaalihuollon ammatillista henkilöstöä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lainkohdassa ei olisi enää määräyksiä sosiaalijohtajasta eikä sosiaalisiteeristä. Sosiaalihuollon hallinnon järjestäminen jäisi tältä osin kuntien itsensä päätettäväksi. Lainkohtaan jäisi tällöin velvoite, jonka mukaan kunnassa tulee olla sosiaalihuollon ammatillista henkilöstöä. Säännöksellä turvattaisiin tällöin se, että kunnan sosiaalihuollon toimeenpanoa varten kunnassa olisi ammattitaitoista henkilökuntaa.

Nykyisin pykälän 2 momentin mukaan kunnassa tulee olla lastenvalvojan virka. Lastenvalvojan tehtävistä säädetään muun muassa isyyslaissa (700/75) ja isyyslain voimaannpanosta annetussa laissa (701/75). Sosiaalihuoltolain 17 §:n 2 momentin mukaan kunnan on huolehdittava muun muassa niistä tehtävistä, jotka mainituissa laeissa kuuluvat lastenvalvojalle. Tämän takia säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi. Samalla lain 17 §:n 2 momentin säännöstä on tarkoitus täsmentää siten, että siitä käy aikaisempaa selkeämmin esille kunnan velvollisuus hoitaa muissa laeissa lastenvalvojalle säädetyt tehtävät.

Pykälän 3 momentin mukaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilökunnan kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaalityöntekijöiden ja sosiaalihuollon muun ammatillisen henkilökunnan yleisistä kelpoisuusehdoista säädettäisiin asetuksella.

12 §. Nykyisin pykälän 1 momentin mukaan sosiaalilautakunnan päätösvaltaa voidaan johtosäännöllä siirtää lautakunnan alaisille viranhaltijoille. Tämä tehtävien siirto ei kuitenkaan voi koskea henkilölle annettavaa tahdonvas-

taista huoltoa koskevia päätöksiä. Koska 6 §:n lautakuntasäännökset on ehdotettu muutettavaksi siten, että sosiaalihuollosta vastaisi monijäseninen toimielin, ehdotetaan pykälä muutettavaksi siten, että hallintosäännösten muutos otetaan huomioon.

Tahdonvastaista huoltoa koskevien kiireellisten päätösten tekemisestä säädetään pykälän 2 momentissa, jonka mukaan nykyisin sosiaalijohtajalla ja sosiaalisihiteerillä on kiireellisissä tapauksissa oikeus päättää sosiaalihuollon antamisesta ja siihen liittyvistä muista toimenpiteistä sekä ryhtyä eräisiin muihin toimenpiteisiin. Erityisesti suurten kuntien virkarakenteesta johtuen kiireellisistä tapauksista voi käytännössä päättää ainoastaan sosiaalijohtaja, koska näitä tehtäviä ei voi siirtää muille viranhaltijoille. Käytännön toiminnan kannalta tällainen päätösten keskittyminen yhdelle henkilölle ei aina mahdollista asioiden nopeaa ja joustavaa ratkaisemista. Kun samalla lain 10 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaalijohtajan ja sosiaalisihiteerin viran perustaminen jää kunnan harkintaan, on säännöstä tarpeen muuttaa.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan pykälän 2 momenttia muutettavaksi siten, että sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä johtava sosiaalihuollon viranhaltija voisi kiireellisissä tapauksissa päättää sosiaalihuollon antamisesta ja muista lainkohdassa tarkoitettuista asioista.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi 2 momentin muutoksesta aiheutuva tekninen muutos, jolla lainkohtaan lisättäisiin maininta johtavasta sosiaalihuollon viranhaltijasta.

13 §. Koska uudessa valtiosuusjärjestelmässä kunta ei enää laatisi sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevaa toteuttamissuunnitelmaa, sitä koskeva maininta ehdotetaan poistettavaksi pykälän 1 momentin johdantokappaleesta. Muutoksen tarkoituksena ei ole laajentaa palvelujen järjestämisvelvollisuutta eikä muuttaa sen oikeudellista luonnetta.

27 §. Nykyisin pykälän 1 momentin mukaan kunnan käyttöön on perustettava, hankittava tai muutoin varattava paikallista tarvettava vastaava määrä palvelu- ja tukiasuntoja sekä laitospaikkoja. Säännöksen velvoite on liittynyt voimassa olevaan suunnittelu- ja valtiosuusjärjestelmään, jonka perusteella kuntakohtaisesti on määritelty ne voimavarat, jotka kunnan on osoitettava sosiaalihuoltoon. Suunnit-

telu- ja valtiosuusjärjestelmän uudistamiseen liittyen ehdotetaan säännöstä selvyuden vuoksi muutettavaksi siten, että kunta voi hankkia pykälässä mainittuja asuntoja tai laitospaikkoja.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 6 §:n muutoksesta johtuva tekninen muutos siten, että siinä mainittaisiin sosiaalilautakunnan sijasta 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin.

28, 29 ja 59 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitettu koota tässä esityksessä ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän takia sosiaali- ja terveydenhuollon erityislaeissa olevat säännökset perittävistä maksuista ehdotetaan kumottaviksi. Erityislakeihin otettaisiin ainoastaan viittaussäännös, jonka mukaan maksuihin sovelletaan mainittua ehdotettua lakia.

Tämän vuoksi sosiaalipalveluista perittäviä maksuja koskevaa 28 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ainoastaan viitattaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin. Eräiden tulojen perimistä sosiaalilautakunnalle koskeva 29 § ja henkilölle sosiaalihuoltoa koskevissa asioissa annettavan asiakirjan maksuttomuutta koskeva 59 § ehdotetaan kumottavaksi. Vastaavat säännökset on tarkoitus sisällyttää ehdotettuun uuteen lakiin.

41 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 10 §:n 1 momentin muuttamisesta aiheutuva tekninen muutos siten, että lainkohdassa puhuttaisiin sosiaalijohtajan ja sosiaalisihiteerin sijasta johtavasta sosiaalihuollon viranhaltijasta.

45, 46 ja 47 §. Nykyisin pykälissä säädetään sosiaalilautakunnan alaisen virkamiehen ja sosiaalilautakunnan tekemää päätöstä koskevista muutoksenhakumenettelyistä. Koska sosiaalilautakuntaa koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi ja sosiaalihuollon järjestäminen kuuluisi jatkossa kunnan määräämälle monijäseniselle toimielimelle, ehdotetaan pykälään tehtäväksi tätä koskevat tekniset muutokset.

Kotipalvelua koskevaan sosiaalilautakunnan päätökseen ei palvelusta määrättyä maksua lukuun ottamatta saa hakea valittamalla muutosta 46 §:n 2 momentin perusteella. Vastaavaa valituskieltoa ei ole säädetty muista sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista. Valtion viranomaisten ohjaus palvelujen järjestämisessä valtiosuus uudistuksen yhteydessä vähenisi. Asiakkaiden mahdollisuudet valvoa etujaan

palvelujen järjestämisessä tulevat entistä keskeisemmiksi. Näin ollen on tarpeen antaa myös kotipalvelun asiakkaalle mahdollisuus valittaa palvelua koskevasta päätöksestä. Tämän vuoksi nykyisin pykälän 2 momentissa oleva muutoksenhakukielto ehdotetaan kumottavaksi.

Kotipalvelua koskevan muutoksenhakukielon takia ehdotetaan 46 §:n 2 momenttiin tehtäväksi lisäksi tarvittavat tekniset muutokset.

52 §. Nykyisin pykälässä säädetään sosiaalihuollon toimintayksiköiden käyttämisestä sosiaalihuollon koulutustoimintaan. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto voi velvoittaa kunnan tekemään koulutustoimintaa koskevan sopimuksen oppilaitoksen kanssa, mikäli sopimusta ei muutoin ole saatu aikaan. Pakollista sopimusmenettelyä koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska sosiaalihuollon toimintayksikön käyttäminen opetustoimintaan vastoin kunnan tahtoa ei ole tarkoituksenmukaista. Samoin vastaavansisältöinen kansanterveyslain 15 a §:n 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi kansanterveyslain muuttamista koskevassa lakiehdotuksessa.

53 §. Nykyisin kunta on velvollinen huolehtimaan siitä, että sosiaalilautakunnan alainen henkilökunta osallistuu toimialansa täydennyskoulutukseen sosiaali- ja terveyshallituksen ohjeiden mukaisesti vähintään kerran viidessä vuodessa.

Henkilökunnan täydennyskoulutus on toiminnan tuloksellisuuden kannalta välttämätöntä. Niinpä kunnan edun mukaista on huolehtia henkilökunnan täydennyskoulutuksesta. Siksi kunnat huolehtivat tarpeellisesta henkilökunnan täydennyskoulutuksesta silloinkin, kun tähän ei ole lakisääteistä veloitetta. Täydennyskoulutuksen tarvetta on lisäksi korostettu kuntien keskusjärjestöjen antamissa suosituksissa koulutukseen varattavasta määrärahasta. Tämän takia lakisääteinen täydennyskoulutusvelvoite ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi. Kansanterveyslain vastaavan sisältöinen 41 § ehdotetaan samoin kumottavaksi.

55 §. Nykyisin sosiaalilautakunnan on annettava lääninhallitukselle tietoja kunnan sosiaalihuollosta. Koska lääninhallitus voi saada tarpeelliset tiedot kunnan sosiaalihuollosta myös kunnallislain 145 §:n ja lääninhallituslain (1233/87) 6 §:n perusteella, ehdotetaan pykälää tarpeettomana kumottavaksi.

66 §. Nykyisin lääninhallitus on voinut myöntää määräajaksi vapautuksen sosiaalijohtajan ja sosiaalisihteerin virkojen perustamis-

ta. Koska 10 §:n 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sosiaalijohtajan ja sosiaalisihteerin virkojen perustamista koskeva velvoite, ehdotetaan vastaavasti myös 66 § kumottavaksi.

Siirtymäsäännös. Lakiehdotuksen voimaan tullessa on henkilökunnan kelpoisuusehtoja koskevia säännöksiä tarkoitus muuttaa. Tällöin saattaa käydä niin, että kaikki nykyisin virassa olevat henkilöt eivät täytä uusien kelpoisuusehtojen mukaisia vaatimuksia. Heidän asemansa turvaamiseksi ehdotetaan, että lain voimaantullessa virassa oleva henkilö on edelleen kelpoinen vastaavan virkaan tai tehtävään.

1.5. Lastensuojelulaki

5 §. *Suhde muihin lakeihin.* Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

46 §. *Maksut ja käyttövarat.* Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitus koota ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän takia sosiaali- ja terveydenhuollon erityislaeissa olevat säännökset perittävistä maksuista ehdotetaan kumottaviksi. Erityislakeihin otettaisiin ainoastaan viittaussäännös, jonka mukaan maksuihin sovelletaan ehdotettua uutta lakia. Edellä olevan perusteella 46 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän 1—3 momentissa olevat säännökset lastensuojelusta perittävistä maksuista kumottaisiin ja niiden sijasta viitattaisiin ehdotettuun uuteen lakiin. Pykälän 4 momentissa oleva säännös käyttövaroista ehdotetaan otettavaksi sellaisenaan muutettavan pykälän 2 momentiksi.

1.6. Laki lasten päivähoitosta

4 §. Pykälän mukaan päiväkodissa tulee olla lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivat toimitilat ja toimintavälineet sekä tehtävään soveltuva ja riittävä henkilökunta. Pykälää ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

12 §. Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

1.7. Laki kehitysvammaisten erityishuollossa

14, 19, 20 ja 22—25 §. Pykälissä säädetään nykyisin erityishuoltopiirin kuntainliiton hallinnosta. Näistä pykälistä ehdotetaan kumottaviksi liittohallitusta ja lautakuntia koskeva 19 §, erityishuoltoneuvostoa koskeva 20 §, erityishuoltopiirin johtajaa koskeva 22 §, vastaavaa johtajaa koskeva 24 § ja johtosääntöä koskeva 25 §. Säännösten kumoamisen jälkeen kuntainliiton hallinnon järjestäminen määräytyisi kunnallislain säännösten mukaisesti. Mainittujen pykälien kumoamisen takia ehdotetaan 14 §:n 2 momenttiin tehtäväksi tarpeelliset tekniset muutokset.

Erytyishuoltopiirin johtoryhmän kokoonpanoa koskevaan 23 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi 22 §:n kumoamisesta aiheutuva tekninen muutos. Nykyisin johtoryhmään kuuluu erityishuoltopiirin johtaja sekä vähintään kaksi muuta jäsentä siten, että johtoryhmässä on edustettuna lääketieteellinen, kasvatustieteellinen ja sosiaalihuollollinen asiantuntemus. Ehdotuksen mukaan johtoryhmään kuuluisi vähintään kolme jäsentä, jotka edustaisivat lääketieteellistä, kasvatustieteellistä ja sosiaalihuollollista asiantuntemusta.

43 ja 84 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitettu koota ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän vuoksi 43 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tähän lakiin. Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi maksusäännösten uudistamisen takia tarpeettomaksi käyvä 84 §, jossa nykyisin säädetään maksujen perimisestä ulosottoihin.

45 §. Lain 44 §:n mukaan erityishuoltopiirin kuntainliiton muulle kuin sanottuun kuntainliittoon kuuluvasta kunnasta olevalle henkilölle järjestämän erityishuollon aiheuttamista kustannuksista on sen kuntainliiton, johon henkilön kotikunta kuuluu, suoritettava korvaus. Korvauksen määräämistä koskevasta 45 §:n 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus valtionosuuden perusteena oleviin käyttökustannuksiin, koska laskennallisessa valtionosuusjärjestelmässä kuntainliiton käyttökustannukset eivät ole kunnalle tätä toimintaa varten suoritettavan valtionosuuden perusteena.

48 §. Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali-

ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

68 §. Pykälässä säädetään mahdollisuudesta yhdistää erityishuoltopiirin kuntainliiton toiminta terveydenhuoltoalan kuntainliiton toimintaan. Nykyisin toiminnan yhdistäminen edellyttää 1 momentin mukaan valtioneuvoston suostumusta. Toisaalta valtioneuvosto voi voittaa 3 momentin mukaan erityishuoltopiirin ja terveydenhuoltoalan kuntainliiton liittymään yhteen. Lisäksi 2 momentin mukaan vapaaehtoinen liittyminen tulee tehdä kuntainliittojen liittovaltuustoissa kahden kolmasosan enemmistöllä.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhteenliittymisestä voisivat päättää asianomaiset kuntainliitot ilman valtioneuvoston suostumusta. Valtioneuvosto ei myöskään voisi voittaa kuntainliittoja yhdistymiseen. Liittymiselle asetettu kahden kolmasosan enemmistö liittovaltuustoissa ehdotetaan myös poistettavaksi.

69 §. Nykyisin erityishuoltopiirin liittyttä terveydenhuoltoalan kuntainliittoon, sovelletaan terveydenhuoltoalan kuntainliittoon soveltuvin osin, mitä erityishuoltopiirin kuntainliitosta on säädetty. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi 68 §:n muutoksesta aiheutuvat tekniset muutokset.

70 §. Nykyisin pykälässä säädetään 68 §:ssä tarkoitettun yhteenliittymisen vaikutuksista jäsenkuntien osuuksiin erityishuoltopiirin kuntainliiton varoista ja veloista. Säännös on dispositiivinen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kunnallislain 124 §:n mukaan kuntainliiton johtosäännössä on aina oltava määräykset jäsenkuntien osuudesta kuntainliiton varoihin ja velkoihin.

1.8. Päihdehuoltolaki

4 §. *Suhde muihin lakeihin.* Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

12 §. *Lyhytaikainen hoito väkivaltaisuuden perusteella. Päätöksen alistaminen.* Nykyisin pykälässä säädetään sosiaalijohtajan tai sosiaalishihterin mahdollisuudesta määrätä henkilö tahdosta riippumatta hoitoon väkivaltaisuuden perusteella. Sosiaalihuoltolain 6 ja 10 §:iin eh-

dotettujen muutosten takia ehdotetaan pykälään tehtäväksi tarvittavat tekniset muutokset. Ehdotettujen muutosten mukaan tahdosta riippumattomaan hoitoon voisi määrätä henkilön sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä sosiaalihuollon johtava viranhaltija tai hänen estyneenä ollessa toimielimen puheenjohtaja.

1.9. Raittiustyölaki

4 §. Nykyisin kunnassa on raittiuslautakunta, joka huolehtii lain mukaisista tehtävistä. Kunnanvaltuusto voi kuitenkin päättää, että raittiuslautakunnan tehtävistä huolehtii muu lautakunta tai kunnanhallitus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi yhdenmukaisesti sosiaalilautakuntaa ja terveyslautakuntaa koskevien säännösten kanssa siten, että raittiustyön toimeenpanosta huolehtisi kunnan määräämä monijäseninen toimielin.

Tähän toimielimeen sovellettaisiin lisäksi, mitä muissa laeissa säädetään raittiuslautakunnasta.

5 §. Nykyisessä pykälässä säädetään raittiuslautakunnan jäsenten lukumäärästä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi 4 §:n muutokseen liit-
tyen.

6 §. Pykälän 1 momentin mukaan kunnassa voi olla yksi tai useampi viranhaltija raittiuslautakunnalle kuuluvia tehtäviä varten. Säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi, sillä tarvittavien virkojen perustaminen on mahdollista ilman nimenomaista säännöstä.

Pykälän 3 momentissa nykyisin oleva valtuutussäännös raittiustyön viranhaltijoiden kelpoisuusehtojen säättämisestä asetuksella on tarkoitus säilyttää siten muutettuna, että jatkossa kelpoisuusehtoja voisi säätää ainoastaan raittiustyön ammatillisen henkilökunnan osalta. Säännökseen ehdotetaan lisäksi tehtäväksi 1 momentissa olevan säännöksen kumoamisesta johtuvat tekniset muutokset.

7 §. Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

Siirtymäsäännös. Lakiehdotuksen voimaan tullessa on henkilökunnan kelpoisuusehtoja koskevia säännöksiä tarkoitus muuttaa. Tällöin saattaa käydä niin, että kaikki nykyisin virassa olevat henkilöt eivät täytä uusien kelpoisuus-

ehtojen mukaisia vaatimuksia. Heidän asemansa turvaamiseksi ehdotetaan, että lain voimaantullessa virassa oleva henkilö on edelleen kelpoinen vastaavan virkaan tai tehtävään.

1.10. Laki lasten kotihoidon tuesta

4 §. *Suhde muihin lakeihin.* Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

1.11. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista

5 §. *Suunnittelu ja rahoitus.* Voimassa olevassa pykälässä on viittaussäännös, jonka mukaan laissa tarkoitettuun toimintaan sovelletaan suunnittelu- ja valtiosuuslakia. Pykälän 2 momentissa säädetään lisäksi, että suunnittelu- ja valtiosuuslain mukainen valtiosuus suoritetaan lain 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n 3 momentin mukaan erityisen järjestämisvelvollisuuden piirissä olevien palvelujen ja tukitoimien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, vaikka kysymys ei olisikaan toteuttamissuunnitelmassa vahvistetusta toiminnasta. Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta, on maininta määrättyihin kustannuksiin suoritettavasta valtiosuudesta tarpeeton. Tämän vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olisi ainoastaan viittaus ehdotettuun uuteen suunnittelu- ja valtiosuuslakiin.

10 §. Nykyisin sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa voidaan antaa ohjeita laissa tarkoitettujen palvelujen ja tukitoimien järjestämisestä. Koska palvelujen ja tukitoimien järjestämistä koskevia ohjeita koskeva säännös on tarkoitus säilyttää, ehdotetaan pykälän 2 momenttia muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin uuteen lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta.

14 §. *Palvelusta perittävät maksut.* Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitus koota ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän vuoksi 14 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tähän lakiin.

15 §. *Vakuutuslaitoksen korvaus.* Jos vakuutuslaitoksen tulee antaa vammaiselle henkilölle korvausta pykälässä mainittuihin lakeihin perustuvan vakuutuksen perusteella, on kunnalla oikeus saada mainittu korvaus 8 ja 9 §:ssä mainittujen palvelujen ja tukitoimien osalta silloin, kun kunta on järjestänyt näitä palveluja. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi tämän lain voimaantumisen jälkeen säädetty potilasvahinkolaki (585/86), jolloin myös sen mukaiset korvaukset tulisivat mainituin edellytyksin suoritettavaksi kunnalle.

Lisäksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 1 päivänä lokakuuta 1991 voimaan tulleiden tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/91) ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/91) aiheuttamat tekniset muutokset.

22 §. Pykälän 2 momentin mukaan suojatyöhön sovelletaan edelleen eräitä kumotun invalidihuoltolain säännöksiä. Koska suojatyötoimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, soveltamissäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin uuteen lakiin.

1.12. Sotilasavustuslaki

13 §. Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

1.13. Laki lapsen elatuksen turvaamisesta

28 §. Koska laissa tarkoitettuun toimintaan on tarkoitus soveltaa ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus tähän lakiin.

1.14. Kansanterveyslaki

5 §. Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvostolla on erityisistä syistä valta velvoittaa kunnat perustamaan kansanterveystyön kuntainliitto. Kansanterveyslain oltua voimassa jo lähes kaksikymmentä vuotta ja toiminnan vaikiinnuttua ei enää ole tarpeen säilyttää pakko-

kuntainliitot mahdollistavaa säännöstä. Tämän vuoksi pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

6 ja 6 a §. Pykälissä säädetään pakollisesta terveyslautakunnasta ja lautakunnan jaostoista. Yhdenmukaisesti sosiaalihuoltoon ja raittius-työhön ehdotetun uudistuksen kanssa ehdotetaan, että pakollisista terveyslautakunnista luovuttaisiin. Kansanterveystyön toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä huolehtisi muutettavaksi ehdotetun 6 §:n 1 momentin mukaan kunnan määräämä monijäseninen toimielin. Toimielin koostuisi kunnallislain perusteella luottamushenkilöistä. Kysymykseen voisi tulla kunnanhallitus, lautakunta, johtokunta tai toimikunta.

Silloin kun kunnan kansanterveystyö olisi annettu kuntainliiton hoidettavaksi, asettaisi pykälän 2 momentin mukaan edellä tarkoitettun toimielimen kuntainliitto eikä kunnassa olisi tällöin erillistä toimielintä. Vastaavasta menettelystä on säädetty myös nykyisin.

Mahdollisuus antaa toimielimen tehtäviä sen jaostolle ehdotetaan säädettäväksi 6 §:n 3 momentissa saman laajuisena kuin terveyslautakunnan osalta nykyisin on mahdollista. Delegointimahdollisuus on siten laajempi kuin mitä kunnallislain 71 a § mahdollistaa.

Lain 6 a §:ssä olevat säännökset terveyslautakunnan jaostoista ja jaostojen jäsenistä ehdotetaan kumottaviksi. Kansanterveystyöstä vastaavan toimielimen tehtävien jakaminen jaostoille määräytyisi ehdotuksen mukaan kunnallislain perusteella.

9, 11, 12, 47 ja 48 §. Nykyisin pykälissä on säännöksiä terveyslautakunnan tehtävistä. Koska terveyslautakuntaa koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi ja kansanterveystyön järjestäminen kuuluisi jatkossa kunnan määräämälle monijäseniselle toimielimelle, ehdotetaan pykäliin tehtäväksi tätä koskevat tekniset muutokset.

10 §. Pykälän mukaan kansanterveystyötä ohjaavalla ja valvovalla valtion viranomaisella on oikeus ilmoittamaansa asiaa varten vaatia, että terveyslautakunta kutsutaan koolle. Säännöksen soveltaminen on ollut äärimmäisen harvinaista eikä kansanterveystyöhön kuuluviin tehtävien hoitaminen edellytä enää tällaisen säännöksen säilyttämistä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

13 §. Pykälän mukaan terveyslautakunnan on annettava lääninhallitukselle tietoja kunnan suorittamasta kansanterveystyöstä. Koska lääninhallitus voi saada tarpeelliset tiedot kunnan kansanterveystyöstä myös kunnallislain 145 §:n

ja lääninhallituslain 7 §:n perusteella, ehdotetaan säännös tarpeettomana kumottavaksi.

14 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusuudistuksen johdosta ehdotetaan pykälän 1 momentin johdantokappaleesta poistettavaksi maininta toteuttamissuunnitelmasta, koska uudessa valtionosuusjärjestelmässä kunnat eivät enää laatisi sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia toteuttamissuunnitelmia. Muutoksen tarkoituksena ei ole laajentaa palvelujen järjestämisvelvollisuutta eikä muuttaa sen oikeudellista luonnetta.

Järjestelmällisen hammashuollon laajuus on nykyisin säännelty valtakunnallisen suunnitelman ohjeilla. Koska jatkossa valtakunnalliseen suunnitelmaan ei pääsääntöisesti olisi tarkoitus ottaa toiminnan sisältöä koskevia määräyksiä, on järjestelmällisen hammashuollon turvaamiseksi tarpeellista lisätä pykälään asetuksen antamiseen oikeuttava valtuutussäännös. Tämän vuoksi pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että kunnan tulisi ylläpitää hammashuoltoa siinä laajuudessa kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Nykyisin pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan kunnan tulee kansanterveystyöhön kuuluvana velvollisuutena ylläpitää kouluterveydenhuoltoa, johon luetaan kunnassa sijaitsevien kansa- ja keskikoulujen, peruskoulujen, lukioiden sekä yleisten ammattikoulujen terveydenhuolto.

Eräiden koululainsäädännön muutosten takia lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi tarpeelliset tekniset muutokset. Lisäksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että yleiset ammattikoulut, nykyisin ammattioppilaitokset, siirtyisivät kouluterveydenhuollon piiristä opiskelijaterveydenhuollon piiriin yhdenmukaisesti muiden ammattillisten oppilaitosten kanssa.

Uusien toimintamuotojen vakiinnuttamiseksi on tarpeellista säilyttää eräitä nykyiseen sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliseen suunnitelmaan sisältyviä normeja. Toimintamuotoina tulisivat tällöin kysymykseen esimerkiksi rintasyöpäseulontaa koskevat ja muut joukkotarkastukset. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi uusi 9 kohta, jonka mukaan kunnan tulisi järjestää seulontaa ja muita joukkotarkastuksia siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Pykälän 1 momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden 9 kohdan takia momentin 7 ja 8 kohtaan on tehty lisäksi teknisiä tarkistuksia.

14 a §. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtion-

osuusuudistuksen johdosta pykälän 1 momentin johdantokappaleesta ehdotetaan poistettavaksi maininta toteuttamissuunnitelmasta, koska uudessa valtionosuusjärjestelmässä kunnat eivät enää laatisi sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia toteuttamissuunnitelmia. Muutoksen tarkoituksena ei ole laajentaa palvelujen järjestämisvelvollisuutta eikä muuttaa sen oikeudellista luonnetta.

15 a §. Pykälässä säädetään terveyskeskuksen käyttämisestä terveydenhuoltohenkilökunnan koulutukseen. Nykyisin pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvosto voi velvoittaa kunnan tekemään koulutusta koskevan sopimuksen oppilaitoksen kanssa, mikäli sopimusta ei muutoin ole saatu aikaan. Pakollista sopimusmenettelyä koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska terveyskeskuksen käyttäminen opetustoimintaan vastoin kunnan tai kuntainliiton tahtoa ei ole tarkoituksenmukaista. Vastaava muutos on ehdotettu tehtäväksi sosiaalihuoltolakiin.

19 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen otetaan viittaus ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta. Voimassa oleva säännös on mahdollistanut sen, että kansanterveysasetuksessa (205/72) olevalla ostopalvelurajoituksella on poikettu sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain yleisestä palvelujen järjestämisestä koskevasta 3 §:n pääsäännöstä. Koska enää ei ole perusteita asetuksella säädettäviin poikkeuksiin, säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vain lailla voitaisiin poiketa sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetusta laista. Säännös vastaisi muita sosiaali- ja terveydenhuollon erityislakeja.

20 §. Nykyisin kansanterveystyön järjestämisestä määrätään tarkemmin johtosäännöllä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, jolloin johtosäännön antaminen määräytyisi kunnallislain perusteella.

21, 21 a ja 21 b §. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitus koota ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän vuoksi 21 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tähän lakiin. Lisäksi 21 a ja 21 b § ehdotetaan kumottavaksi, koska vastaavat säännökset on sisällytetty edellä tarkoitettuun lakiin.

41 §. Nykyisin kunta on velvollinen huolehtimaan siitä, että kansanterveystyötä tekevä

viranhaltija osallistuu toimialansa täydennyskoulutukseen sosiaali- ja terveyshallituksen ohjeiden mukaisesti vähintään kerran viidessä vuodessa. Henkilökunnan täydennyskoulutus on toiminnan tuloksellisuuden kannalta välttämätöntä. Niinpä kunnan edun mukaista on huolehtia henkilökunnan täydennyskoulutuksesta. Siksi kunnat huolehtivat tarpeellisesta henkilökunnan täydennyskoulutuksesta silloinkin, kun tähän ei ole lakisääteistä veloitetta. Täydennyskoulutuksen tarvetta on lisäksi korostettu kuntien keskusjärjestöjen antamissa suosituksissa koulutukseen varattavasta määrärahasta. Tämän takia lakisääteinen täydennyskoulutusvelvoite ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi. Sosiaalihuoltolain vastaavan sisältöinen 53 § ehdotetaan samoin kumottavaksi.

1.15. Laki kansanterveyslain voimaantulonpanosta

3 §. Pykälässä on säädetty poikkeuksia kansanterveyslain 21 §:ssä säädettyyn palvelujen maksuttomuuteen. Koska maksuja koskevat säännökset ehdotetaan kokonaisuudessaan säilytettäväksi ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, ehdotetaan pykälä kumottavaksi.

5 §. Nykyisen käytännön säilyttämiseksi valtionosuuden palautusvelvollisuutta koskevassa asiassa pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen 30 §:ään.

1.16. Erikoissairaanhoitolaki

4 ja 10 §. Pykälien viittaussäännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi uuden sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen mukaisesti.

18—20, 22, 23, 26 ja 27 §. Nykyisin pykälissä säädetään sairaanhoitopiirin kuntainliiton hallinnon järjestämisestä kuten liittohallituksesta, sairaaloiden johtokunnista, johtokuntien jäsenistä, johtokunnan tehtävistä, johtosäännöstä sekä yliopistollisen sairaalan johtokunnasta ja ylilääkäritoimikunnasta. Säännökset ehdotetaan kumottaviksi 18 §:n 3 momenttia lukuun

ottamatta. Ehdotus vastaa muihin sosiaali- ja terveydenhuollon lakeihin ehdotettuja muutoksia.

Hallinnon järjestämistä koskevista säännöksistä ehdotetaan säilytettäväksi erikielisiä ja kaksikielisiä kuntia käsittävän sairaanhoitopiirin vähemmistökielisiä lautakuntia ja osavastuualueita sääntelevät 18 §:n 3 momentti ja 21 § kielellisten vähemmistöjen aseman turvaamiseksi.

28 §. Pykälässä säädetään yliopiston professoreiden oikeudesta toimia sairaanhoitopiirin kuntainliiton sivuvirassa. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi 26 ja 27 §:n kumoamisesta aiheutuvat tekniset muutokset.

37—41 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitus koota ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän vuoksi 37 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tähän lakiin. Lisäksi 38—41 §:t ehdotetaan kumottaviksi, koska vastaavat säännökset on säilytetty edellä tarkoitettuun lakiin.

47 §. Koska uuden suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän mukaan kunnille ja kuntainliitoille ei enää suoritettaisi nykyiseen tapaan kustannusperusteista valtionosuutta, ehdotetaan 47 §:n 3 momentissa oleva säännös nykymuotoisen valtionosuuden piiriin tulevien kustannusten määrittelystä kumottavaksi.

11 luku ja 54 §. Nykyisin 50—53 §:ssä säädetään kuntien maksuosuuksista sairaanhoitopiirin pääoma- ja käyttömenoihin. Vastaavasti 54 §:ssä säädetään jäsenkuntien osuuksista sairaanhoitopiirin kuntainliiton varoihin ja vastuusta sen veloista. Säännökset ovat sopimukseenvaraisia. Säännöksiä sovelletaan, jollei toisin ole sovittu. Säännökset ehdotetaan tarpeettomina kumottaviksi, koska kunnallislain 124 §:n mukaan kuntainliiton johtosäännössä on aina oltava määräykset jäsenkuntien osuudesta kuntainliiton varoihin ja vastuusta sen veloista sekä kuntainliiton taloudesta ja niistä perusteista, joiden mukaan menojen suorittamiseksi tarvittavat määrät peritään jäsenkunnilta niiden maksuosuuksina.

12 luku. Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi, koska 54 §:n kumoamisen jälkeen luvussa ei enää säädettäisi nykyisen otsikon mukaisesti jäsenkuntien osuuksista kuntainliiton varoihin ja vastuusta veloista. Ehdotuksen mukaan luvun uusi otsikko vastaisi 55 §:n sisältöä.

56 §. Pykälän mukaan kelpoisuudesta sai-

raanhoitopiirin kuntainliiton virkoihin voidaan tarvittaessa säätää asetuksella. Pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi. Siinä tarkoitettua asetusta ei ole annettu.

1.17. Laki erikoissairaanhoitolain voimaantuloa

23 §. Voimassa olevan säännöksen mukaan perustamishankkeeseen saadun valtionosuuden palautusvelvollisuutta koskevaa yleissäännöstä ei sovelleta laissa tarkoitettuihin omaisuuden luovutuksiin. Asiantilan säilyttämiseksi ennaltaan valtionosuussäännösten muuttuessa pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että siinä suljettaisiin pois sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen 30 §:n soveltaminen.

1.18. Laki Helsingin yliopistollisesta keskussairaalarasta

2 §. *Sairaalan tehtävät.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen 5 §:ssä tarkoitettuun valtakunnalliseen suunnitelmaan.

6 §. *Viittaussäännös.* Pykälän 3 momentin mukaan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan kuntainliitolla on oltava erikoissairaanhoitolain 23 §:ssä tarkoitettu johtosääntö. Koska mainittu erikoissairaanhoitolain 23 § on ehdotettu kumottavaksi, ehdotetaan vastaavasti myös 6 §:n 3 momentti kumottavaksi.

7 §. *Valtionosuus.* Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusuudistuksen johdosta ehdotetaan pykälästä poistettavaksi maininnat toteuttamissuunnitelmasta, koska uudessa valtionosuusjärjestelmässä kunnat eivät enää laatisi sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia toteuttamissuunnitelmia. Samoin pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin. Lisäksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus erikoissairaanhoitolain 47 §:n 3 momenttiin, koska mainittu säännös ehdotetaan kumottavaksi.

Selkeyden vuoksi ehdotetaan lisäksi, että Helsingin yliopistollisen keskussairaalan kuntainliitolle sekä Lastenlinnan sairaalan kuntainliitolle suoritettavaa erikoissairaanhoitolain

47 §:n 1 momentin mukaista valtionosuutta koskevat viittaussäännökset yhdistettäisiin yhteen momenttiin.

9 §. *Maksut.* Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän vuoksi 9 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tähän lakiin.

12 §. *Ylilääkäritoimikunta.* Pykälässä säädetään sairaalan ylilääkäritoimikunnasta. Säännös ehdotetaan kumottavaksi yhdenmukaisesti yliopistollisen sairaalan ylilääkäritoimikuntaa koskevan erikoissairaanhoitolain 27 §:n kanssa.

15 §. *Kuntien maksuosuudet sekä osuudet kuntainliiton varoista ja vastuu veloista.* Pykälän mukaan maksuosuudet kuntainliiton menoihin sekä vastuu kuntainliiton varoista ja veloista määräytyy sen mukaan, mitä erikoissairaanhoitolain 50—54 §:ssä säädetään. Koska mainitut erikoissairaanhoitolain pykälät ehdotetaan kumottaviksi, ehdotetaan 15 § kumottavaksi.

19 §. *Erinäiset säännökset.* Pykälän mukaan lain mukaiseen toimintaan sovelletaan eräitä erikoissairaanhoitolain säännöksiä. Koska osa viitattavista säännöksistä ehdotetaan kumottavaksi, ehdotetaan pykälään tehtäväksi tarpeelliset tekniset muutokset.

1.19. Mielenterveyslaki

3 §. *Mielenterveyspalvelujen järjestäminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta.

1.20. Laki aluesairaaloitten ja sairausmajojen lakkauttamisesta

3 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta.

1.21. Laki reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta

1 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän uudistuessa ei ole enää perusteita säilyttää erillistä lainsäädäntöä reuma-

sairauksien hoitolaitosten valtionavusta. Vuoden 1991 alusta voimaan tullut erikoissairaanhoidolaki muodostaa toiminnallisen perustan myös näiden tautien erikoissairaanhoidolle. Tämän vuoksi ehdotetaan reumatotisten hoitolaitosten valtionavusta annettu laki (687/51) kumottavaksi.

2 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain voimaantulosta.

1.22. Laki kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta

1 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän uudistuessa ei ole enää perusteita säilyttää erillistä lainsäädäntöä epilepsiaa sairastavien hoitolaitosten valtionavusta. Vuoden 1991 alusta voimaantullut erikoissairaanhoidolaki muodostaa toiminnallisen perustan myös näiden tautien erikoissairaanhoidolle. Tämän vuoksi ehdotetaan kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annettu laki (367/51) kumottavaksi.

2 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain voimaantulosta.

1.23. Terveydenhoitolaki

10 §. Nykyisin kunnassa voi olla terveydenhuoltoa varten terveystarkastajan virkoja ja muuta henkilöstöä. Säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi, koska tällaista henkilökuntaa voi olla myös ilman nimenomaista säännöstä.

11 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen 6 §:ssä on säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman sisällöstä. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan suunnitelma sisältäisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja ohjeet sekä laissa olevan valtuutussäännöksen nojalla annettavat määräykset. Tavoitteet, ohjeet ja mahdolliset määräykset olisivat kiinteästi yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutoimintaan.

Ympäristöterveydenhuolto ei ole yksilöön kohdistuvaa terveydenhuollon palvelutoimin-

taa niin kuin terveydenhuolto yleensä, vaan se muodostuu pääasiassa hallinnollisista ja valvonnallisista tehtävistä. Näiden tehtävien osalta ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa edellä mainittuja säännöksiä valtakunnallisen suunnitelman tavoitteista, ohjeista ja määräyksistä. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan, ettei edellä mainitun lakiehdotuksen 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan säännöksiä sovellettaisi tämän lain mukaiseen toimintaan.

1.24. Tartuntatautilaki

7 ja 36 §. Pykälissä on säädetty eräistä sairaanhoitopiirin kuntainliitolle kuuluvista tehtävistä. Mainittuja säännöksiä ei ole muutettu vastaamaan 1 päivänä tammikuuta 1991 voimaan tullutta erikoissairaanhoidolakia. Tämän takia 7 §:n 2 momentti ja 36 §:n 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä mainitaan erikoissairaanhoidolain mukaisesti sairaanhoitopiirin kuntainliitto.

8 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta. Vastaavin perustein kuin kansanterveyslain 19 §:n osalta on ehdotettu, ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että vain lailla voidaan poiketa ehdotetusta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettavasta laista.

26 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja koskevat säännökset on tarkoitettu koota ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Tämän vuoksi 26 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tähän lakiin.

1.25. Kemikaalilaki

61 §. *Valtionosuus kunnille.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin ehdotettuun lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen 6 §:ssä on säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman sisällöstä. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan suunnitelma sisältäisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja ohjeet sekä laissa olevan valtuutussäännöksen

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lakiehdotuksen 41 §:n mukaan lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa tarkemmat säännökset asetuksella. Tarkoituksena kuitenkin on, että lain täytäntöönpanosta ei annettaisi asetusta.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon erityislakien muuttamisen johdosta olisi muutettava eräitä asetuksia muun muassa henkilökunnan kelpoisuusehtojen, ryhmäkokoja ja maksuja koskevien säännösten osalta. Nämä muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan saman aikai-

sesti tähän hallituksen esitykseen sisältyvien lakien kanssa.

3. Voimaantulo

Ehdotus liittyy samanaikaisesti valmisteltuun ja voimaantulevaksi tarkoitettuun valtionosuusjärjestelmien kokonaisuudistukseen. Valtionosuusjärjestelmien uudistamisen kiireellisyyden takia lait ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 1993 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.

12 §

Ostetusta palvelusta perittävä asiakasmaksu

Kunnan tai kuntainliiton järjestäessä palveluja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla on palvelun käyttäjältä perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntainliiton itse järjestämistä vastaavista palveluista.

13 §

Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu

Muulta kuin Suomessa asuvalta voidaan asetuksella säätää perittäväksi maksu ja korvaus tässä laissa säädetystä poikkeavin perustein, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

14 §

Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle

Milloin kunta on järjestänyt henkilölle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, voi kunta periä ja nostaa hänelle tulevat eläkkeet, elinkorot, elatusavut, avustukset tai muut jatkuvat taikka kertakaikkiset tulot, korvaukset tai saamiset siltä ajalta, jonka laitoshoidon tai perhehoito kestää. Kunta voi periä ja nostaa mainitut tulot, korvaukset ja saatavat sen estämättä, mitä muussa laissa säädetään sekä käyttää niitä hoidosta, ylläpidosta tai huollosta määrätyn maksun korvaamiseen ottaen kuitenkin huomioon, mitä sellaisten varojen käyttämisestä muualla lailla tai asetuksella säädetään.

Jos kunta on ilmoittanut 1 momentissa tarkoitetun tulon, korvauksen tai saamisen suorittajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksupäivää, että tuloa, korvausta tai saamista ei saa suorittaa henkilölle itselleen, voi suoritus tapahtua laillisin vaikutuksin vain kunnalle.

15 §

Muutoksenhaku

Maksua koskevaan viranhaltijan päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Jos maksuvelvollinen on tyytymätön 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen, hänellä on

oikeus saattaa sosiaalipalvelusta perittävää maksua koskeva päätös sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen ja terveyskeskuksen järjestämästä palvelusta perittävää maksua koskeva päätös kansanterveystlain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen käsiteltäväksi sekä sairaanhoitopiiriin järjestämästä erikoissairaanhoidosta ja erityishuoltopiiriin järjestämää kehitysvammaisten erityishuollosta perittävää maksua koskeva päätös sen toimielimen päätettäväksi, jonka alainen päätöksen tehnyt viranhaltija on.

Vaatus päätöksen oikaisemisesta on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun maksuvelvollinen on saanut päätöksestä tiedon. Päätökseen on liitettävä ohjeet sen saattamiseksi toimielimen käsiteltäväksi.

Maksun määräämistä koskevaan 2 momentissa tarkoitettuun toimielimen päätökseen haetaan muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädettyssä järjestyksessä muutosta valittamalla lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan sanotun ajan kuluessa antaa myös toimielimelle, jonka on toimitettava se oman lausuntonsa ohella lääninoikeudelle. Lääninoikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

16 §

Viivästyskorko

Jos palvelusta määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään 16 prosenttia.

Viivästyskoron maksamisen perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta.

17 §

Maksujen ulosotto

Tämän lain perusteella määrättyt maksut saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin säädetään.

18 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöpanosta annetaan asetuksella.